

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

USING THE GOOD GOVERNANCE IN THE ADMINISTRATION OF THE MUNICIPALITY IN THE CHIANG DAO DISTRICT CHIANG MAI PROVINCE

ผู้วิจัย นายปรีชา เพชรกิตติสิริกุล¹
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์
 ดร.สุชาติ ใจภักดี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสภาพการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน ต่อผลสำเร็จในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ข้าราชการการเมือง กลุ่มที่ 2 ข้าราชการประจำ กลุ่มที่ 3 กลุ่มประชาชนในเขตเทศบาลตำบล อำเภอเชียงดาว จำนวน 400 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 524 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ปัญหาอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีการทำประชาวิจารณ์การออกกฎระเบียบ การบริหารงานไม่มีความเท่าเทียมกัน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานพบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้านเป็นไปตามสมมุติฐาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ปีการศึกษาที่จบ 2557 E-mail Address : Preechaphekitisirikul@hotmail.com

ที่ตั้งไว้ 3) หาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่าควรนำแนวคิดของประชาชนมาเป็นกรอบในการกำหนดกฎหมาย

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงานของเทศบาล

ABSTRACT

The objectives of this research aim 1) to study the level of progress and to study the problem of bringing good governance for Administration of sub-district municipalities in Chiang Dao district, Chiang Mai province, 2) to compare the opinions of political officials, government officers, and people for the success of using good governance for administration of sub-district municipality in Chiang Dao district, Chiang Mai province and 3) to study the means to develop good governance for administration of sub-district municipalities in Chiang Dao district, Chiang Mai province Group 1 political officials, Group 2 Government officer Group 3 people from sub-district municipality in Chiang Dao district with 400 people. There are 524 people from population and sampling groups.

The results of the research are; 1) The problems of bringing good governance for administration of Municipality in Chiang Dao district, Chiang Mai province are The Legislative does not make public hearing for rules and disciplines. administration does not provide equity. 2) When comparing opinions of political officials, government officers and people for the success of using good governance for administration. The opinions vary with the statistical significance at 0.01 for each main aspect. 3) For the means of management, according to good governance for legal principle, people's ideas should take people's should be used as a frame for setting the rule and regulations.

Keywords : Good Governance, The Administration Of The Municipality

บทนำ

หลังจากที่ประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานในประเทศไทยเกิดความสนใจในการปฏิรูปการเมืองและ

ส่วนราชการต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยจะเห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรมจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี 2540 นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2550 ก็ได้มีการกล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลอยู่หลายมาตรา เช่น มาตรา 74

มาตรา 279 นอกจากนั้นก็มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2557 ชั่วคราว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 78, 79 ยังให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ในหมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น ด้วยข้อเท็จจริงข้างต้นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกมองว่าเป็นแหล่งหาผลประโยชน์ และถ้าขาดการบริหารจัดการที่ดีย่อมนำมาสู่ความเสียหายต่อประเทศชาติได้ สำหรับประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการทุกภาคส่วน แต่ปัจจุบันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยมีการกระทำกันในหลายรูปแบบทั้งในแง่การยกยอก การแอบอ้างงบประมาณหรือทรัพย์สินของรัฐไปเป็นของตน การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้บริษัทของตนเอง จะเห็นได้ชัดเจนจากสถิติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ในเดือนธันวาคม ปีพุทธศักราช 2555 ที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นเป็น 63% นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ถูกร้องเรียนและกระทำการทุจริตประพฤติปฏิบัติมีข้อบกพร่องมากที่สุด โดยจะเห็นได้จากสถิติที่ประชาชนร้องเรียนผ่านมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในปีพุทธศักราช 2553 จำนวน 362 เรื่อง หรือร้อยละ 28.9% เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ได้รับรวบรวมสถิติการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ากระทำการทุจริตตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2543–

2550 พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานท้องถิ่น ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต รวมทั้งสิ้น 5,508 เรื่อง มีผู้ถูกกล่าวหา 9,467 ราย ถูกกล่าวหาว่าทุจริตมากที่สุด โดยอันดับที่ 1 คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต 3,235 เรื่อง ถูกกล่าวหา 5,778 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.90 อันดับที่ 2 เทศบาล ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต 1,705 เรื่อง ถูกกล่าวหา 2,766 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.93 อันดับที่ 3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต 283 เรื่อง ถูกกล่าวหา 441 ราย อันดับที่ 4 กรุงเทพมหานคร ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต 273 เรื่อง ถูกกล่าวหา 442 ราย และสุดท้ายเมืองพัทยา ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต 12 เรื่อง ถูกกล่าวหา 40 ราย เช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ที่ถูกประชาชนร้องเรียนในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะเทศบาลตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ถูกศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่พิพากษาคดีหมายเลข 532–537/2556 ฟ้องคดีในเรื่องการให้สัญญาชาติไทยให้กับประชาชนในเขตอำเภอเชียงดาว เป็นการล่าช้าทอดการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนั้นยังมีโครงการก่อสร้างถนนในหมู่บ้าน โครงการสร้างกระเช้าขึ้นดอยหลวงที่พบเห็นว่ามี การทุจริตคอร์รัปชันในอำเภอเชียงดาวอีกด้วย

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

และการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้เพื่อนำไปสู่การเป็นหน่วยงานราชการยุคใหม่ที่พร้อมจะรองรับอาเซียนที่กำลังจะมาถึง อีกทั้งยังเป็นการวางรากฐานสร้างสังคมประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของ เทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน ต่อผลสำเร็จในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสำรวจจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Sample Survey research) ประชากรของการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ข้าราชการการเมือง กลุ่มที่ 2 ข้าราชการประจำ จำนวน 124 คน จากกลุ่มตัวอย่างศึกษาจากจำนวนประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 7 แห่ง จำนวน 11,552 คน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886-887) โดยต้องการระดับความเชื่อมั่น

ที่ 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% เท่ากับ .05 ภายใต้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ ได้ค่าเท่ากับ 400 คน รวมทั้งสิ้น 524 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดที่ได้จากแบบสอบถามโดยการจัดกลุ่มวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน โดยการเขียนความเรียงตามกระบวนการวิจัย การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสรุปเรียงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปปัญหา ความต้องการ และเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล นำเสนอในรูปแบบตารางการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ชุดที่ 1

พบว่า 1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18, 2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19, 3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า

โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20, 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17, 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ชุดที่ 2

พบว่า 1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02, 2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88, 3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99, 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13, 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ชุดที่ 3

พบว่า 1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97, 2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86, 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.62, 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญที่ได้ค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า หลักนิติธรรม ฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกกฎระเบียบการบริหารงานไม่มีการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึง หลักคุณธรรม การบริหารงานไม่มีความเท่าเทียมกัน หลักความโปร่งใส ไม่ค่อยมีการเปิดเผยถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติทำให้ประชาชนไม่ได้รับรู้ หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรไม่สามารถเสนอแนะและตรวจสอบผู้บริหารได้ ประชาชนไม่มีอิสระในความคิด หลักความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่คณะผู้บริหารอย่างเดียวเวลาเกิดปัญหาก็ไม่ทำต่อเนื่องจากงานล่าช้า หลักความคุ้มค่า จัดทำโครงการและกิจกรรมไม่คำนึงถึงความคุ้มค่า ซึ่งงบประมาณไม่คุ้มค่ากับภาษีประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาบางส่วนของคุณากร กรสิงห์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า อบต. ทั้ง 6 แห่งมีปัญหาในหลักการสำคัญๆ คล้ายคลึงกันคือ 1) ปัญหาหลักการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมต่ำ 2) ปัญหา

หลักความโปร่งใส คือ อบต. ไม่ค่อยมีการตรวจสอบความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง และมักเป็นการตรวจสอบด้านเดียว คือ ตรวจสอบจากเอกสารเป็นหลัก 3) ปัญหาหลักนิติธรรม ได้แก่ ไม่ค่อยมีการเผยแพร่กฎระเบียบให้ประชาชนได้รับทราบ 4) ปัญหาหลักคุณธรรม คือ ไม่ค่อยมีการอบรมเรื่องคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง 5) ปัญหาหลักความรับผิดชอบ คือ อบต. ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเอาใจใส่ปัญหาชุมชนเท่าที่ควร 6) ปัญหาหลักความคุ้มค่า คือ โครงการบางเรื่องไม่สามารถทำได้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ 7) ปัญหาหลักความเสมอภาค คือ ยังคงมีการเลือกปฏิบัติ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชนในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ มีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาล

ไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาวอยู่ในระดับมาก และมีความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้าน ในขณะที่เดียวกัน ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่มข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านหลักความโปร่งใส ที่ประชาชนเห็นว่าการบริหารงานกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลไม่มีการสรุปเปิดเผยต่อสาธารณะ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบแผนงานโครงการต่างๆ และการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะจัดเก็บภาษีและจัดสรรงบประมาณ ไม่มีการเปิดเผยและเป็นธรรมต่อประชาชน รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนก็ไม่ได้มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง นอกจากนั้นยังมีด้านหลักคุณธรรมที่ประชาชนเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่ซื่อสัตย์สุจริต และในด้านหลักการมีส่วนร่วม เทศบาลก็ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ เช่นเดียวกับพระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรและประชาชน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลัก

ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาลพบว่า หลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน หลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษางานวิจัยของธินิตา ลูติภากร (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล ในเรื่อง การเปิดเผยข้อมูล การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ความรับผิดชอบในการบริหารงาน การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานมีความแตกต่างกัน คือ เทศบาลได้ให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

พบว่า หลักนิติธรรม จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ควรนำแนวคิดของประชาชนมาเป็นกรอบในการกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ไม่ควรมีเส้นสาย ไม่ควรนำข้อกฎหมายมาเป็นช่องทางในการปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ผิด การออกกฎระเบียบต่างๆ ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของพิมพ์ลดา ชีระมนต์ประณีต (2553 : 94-97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการวางกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมต่อประชาชน อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และใช้อำนาจในการบังคับใช้ข้อบังคับตำบล รวมทั้งกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

หลักคุณธรรม จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ควรให้ความเสมอภาคกับทุกคนอย่างทั่วถึง และไม่ควรมีระบบอุปถัมภ์ ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ คุณกิตติ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครขอนแก่น โดยเฉพาะเรื่องหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม ควรคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม และงานวิจัยของ อำพล คุณหาร (2553 : 71-72) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า การจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมได้นั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ไม่เห็นแก่ญาติมิตร และพวกพ้องใดๆ เช่นเดียวกับการศึกษางานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจำนง (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี

เทศบาลนครนนทบุรี” ที่ได้กล่าวว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องแม่นยำ ควรปลูกฝัง จริยธรรม คุณธรรม

หลักความโปร่งใส จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มมากขึ้น โดยปิดประกาศ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในการสรุปข้อมูลกิจกรรม และงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ พระครูธีรสุตคุณ และคณะ (2556 : 92) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลนครสงขลา อำเภอสงขลา จังหวัดหาดใหญ่ ที่ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา ที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม เทศบาลควรมีการจัดตั้งองค์กรหรือคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสต่อการดำเนินนโยบาย กับทั้งมีการสรุปผลเปิดเผยข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบได้ เช่น แผนงานโครงการต่างๆ ข้อมูลด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อบังคับงบประมาณ วาระการประชุม และมติที่ประชุม เช่นเดียวกับการศึกษางานวิจัยของ พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (2554 : 158) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เช่นเดียวกับการศึกษางานวิจัยของ อินดา สุธิการ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบล

อยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล 1) การเปิดเผยข้อมูล 2) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ 3) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก 4) การให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารงานมีความแตกต่างกัน คือ เทศบาลได้ให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล

หลักการมีส่วนร่วม จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ก่อนการจัดทำประชาคมทุกครั้ง ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนทุกครั้งรอบเดือน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง (2552 : 70-72) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลควรยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับการศึกษางานวิจัยของ ช่อทิพย์ เกสรทอง (2553 : 107-112) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การนำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลภายใต้แนวคิดร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ นอกจากนี้ควรมีการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ตลอดจนการจัดเวทีประชาคม

โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในทุกเรื่อง

หลักความรับผิดชอบต่อประชาชน จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในการนำปัญหาความต้องการของประชาชน ไปดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ต้องรับผิดชอบต่อโครงการ/กิจกรรม ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ พิมพนาจ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหุ้ม อำเภอยะหา จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านหลักความรับผิดชอบต่อประชาชน ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในการนำปัญหาความต้องการของประชาชนไปดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ

หลักความคุ้มค่า จากความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีกิจกรรมบำรุงรักษาสภาพธรรมชาติให้ใช้ได้นาน การดำเนินแผนงาน โครงการ ควรมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าจะทำโครงการอะไรก่อน-หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ พิมพนาจ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหุ้ม อำเภอยะหา จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านหลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่นเดียวกับการศึกษาของงานวิจัยของ

พระปียวัฒน์ ปิยสิโล (2554 : 165) ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาในด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรที่มีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรตระหนักและเห็นความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใส หลักนิติธรรม คุณธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน ควรยึดหลักกฎหมายเป็นหัวใจในการปฏิบัติงาน ในขณะเดียวกันต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดแสวงหาความรู้ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น อันจะเป็นรากฐานของประชาธิปไตยที่ประชาชนร่วมเป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ดังนั้นถ้าต้องการข้อมูลที่ละเอียดและเชิงลึกกว่านี้ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้หลากหลายรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- คุณากร กรสิงห์. การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- ฉัตรยุพิน ปายเที่ยง. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2552.
- ช่อทิพย์ เกสรทอง. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาวนาบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. การปกครองท้องถิ่น กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2553.
- ธินิดา จิตติภากร. การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- บุญฤทธิ์ เกตุจำนง. การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- พระครูธีรสุตคุณ และคณะ. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลนครสงขลา อำเภอสงขลา จังหวัดหาดใหญ่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2556.
- พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.
- พิมพ์ลดา ชีระมนต์ประณีต. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริการส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2553.
- สุเทพ คุณกิตติ. หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2548.
- อำพล คุณหาร. ธรรมาภิบาลกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.